

STANOVISKO

k problému uplatňovanie práv národnostnej rusínskej menšiny v Slovenskej republike

K bodu dnešného rokovania Rady vlády SR pre národnostné menšiny „Informácia o priebehu a výsledkoch druhého kola monitorovania úrovne implementácie Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov na Slovensku niekoľko poznámok:

1. Nevie odiaľ sa brali správy pre podané informácie, niektoré sú veľmi skreslené,
2. Nevie aký ukrajinský jazyk sa má chrániť, keď na žiadnej obci na Slovensku ľudia medzi sebou nekomunikujú v ukrajinskom jazyku, ale komunikácia je v rusínskom jazyku. Zdá sa mi, že pozorovatelia hodnotili z pozície násilnej ukrajinizácie Rusínov z obdobia pred rokom 1989.
3. Pokiaľ sa týka problémov uplatňovania práv rusínskej národnostnej menšiny z dôvodu blízkeho a zrozumiteľného slovenského jazyka nie je požiadavka, aby Rusíni mali problém uplatňovať svoj materinský rusínsky jazyk na úradoch, inštitúciách a pod. Hlavný problém, ktorý sa zo strany Ministerstva školstva SR slabšie uplatňuje je to, že situácia je takmer rovnaká aká je u občanov slovenskej národnostnej menšiny v Maďarsku, že svoj materinský jazyk zabúdajú a zabúdajú preto, že materinský rusínsky jazyk sa takmer nevyučuje / I škola s vyučovacím rusínskym jazykom a niekoľko s vyučovaním rusínskeho jazyka. Materské školstvo absentuje komunikácia zo strany učiteliek k deťom v materinskom rusínskom jazyku. Doporučujem, aby MŠ SR v učebných osnovách stanovilo pre školy v rusínskych obciach vyučovanie výchovných predmetov v rusínskom materinskom jazyku.
4. Za najväčší problém Rusíni považujú skutočnosť, že príslušníci rusínskej národnostnej menšiny už dlhodobejšie cítia sa byť dotknutí vo svojich právach ako národnostnej menšiny z hľadiska toho, že proukrajinská organizácia Zväz Rusínov – Ukrajincov naďalej rusínsku kultúru považujú za ukrajinskú. Rusínska národnostná menšina na Slovensku je samostatnou národnostnou menšinou, kým národnosť Rusín-Ukrajinec na Slovensku neexistuje. Z toho vyplýva, že príslušníci rusínskej národnosti na Slovensku sa stretávajú s nedostatočným uznaním a akceptáciou národnostnej menšiny, čo má negatívny dopad v oblasti šírenia a záchrany rusínskej kultúry.
5. V zmysle štatútu Rady vlády pre národnostne menšiny žiadam, aby písomné Stanovisko Rusínskej obrody Slovenska predložené IO.12.2009 bolo súčasťou zápisu z dnešného rokovania Rady vlády SR pre NM a etnické skupiny.
6. Vzhľadom k tomu, že zástupcovia národnostných menšín hlbšie nepoznajú problémy jednotlivých NM, doporučujem, aby na každom rokovaní Rady sme sa zaoberali postupne so situáciou a činnosťou konkrétnej národnostnej menšiny.

Ďakujem za pochopenie

Ivan Bandurič

Bratislava, 29.03.2010